

Audiència. La teologia de la creu en la predicació de sant Pau

Benet XVI segueix aprofundint en la figura de sant Pau. El passat 29 d'octubre a l'audiència general va parlar de la teologia de la creu en la predicació d'aquest gran apòstol de l'Església.

19/11/2008

Estimats germans i germanes,

En l'experiència personal de sant Pau hi ha una dada incontrovertible: mentre que a l'inici era un perseguidor i utilitzava la violència contra els cristians, des del moment de la seva conversió al camí de Damasc, es passà a la part de Crist crucificat, fent d'Ell la raó de la seva vida i el motiu de la seva predicació. Es va lliurar per les ànimes (cf. 2 Co 12, 15), una vida gens tranquil·la, plena d'insídies i dificultats. En la trobada amb Jesús li va quedar molt clar el significat central de la creu: va comprendre que Jesús havia mort i ressuscitat per tots i per ell mateix. Ambdues coses eren importants; la universalitat: Jesús va morir realment per tots; i la subjectivitat: va morir també per mi. A la creu, per tant, s'havia manifestat l'amor gratuït i misericordiós de Déu.

Sant Pau va experimentar aquest amor sobretot en ell mateix (cf. Ga 2, 20), i de pecador es convertí en

creient, de perseguidor en apòstol. Dia rere dia, en la seva vida nova, experimentava que la salvació era "gràcia", que tot brollava de la mort de Crist i no dels seus mèrits, que d'altra banda no existien. Així, l'«evangelí de la gràcia» es va convertir per a ell en l'única forma d'entendre la creu, no sols el criteri de la seva existència nova, sinó també la resposta als seus interlocutors. Entre aquests es trobaven, primerament, els jueus, que posaven la esperança en les obres i esperaven d'elles la salvació; i hi havia també els grecs, que oposaven la saviesa humana a la creu; i, per últim, hi havia alguns grups d'heretges, que s'havien format la seva idea del cristianisme segons el propi model de vida.

Per a sant Pau la creu té un primat fonamental en la història de la humanitat; representa el punt central de la seva teologia, perquè dir

creu vol dir salvació com gràcia donada a tota criatura. La qüestió de la creu de Crist es converteix en un element essencial i primari de la predicació de l'apòstol: l'exemple més clar és la comunitat de Corint. Enfront d'una Església on hi havia, de forma preocupant, desordres i escàndols, on la comunió era amenaçada per partits i divisions internes que posaven en perill la unitat del Cos de Crist, sant Pau es presenta no amb sublimat de paraules o de saviesa, sinó amb l'anunci de Crist, de Crist crucificat. La seva força no és el llenguatge persuasiu sinó, paradoxalment, la debilitat i la humilitat de qui confia només en el "poder de Déu" (cf. 1 Co 2, 1-5).

La creu, per tot allò que representa i també pel missatge teològic que conté, és escàndol i neciesa. Ho afirma l'apòstol amb una força impressionant, que convé escoltar de

les seves paraules: "El llenguatge de la creu és, en efecte, una neciesa per als qui es perden, però per als qui se salven—per a nosaltres— és poder de Déu. (...) Déu ha volgut salvar els creients per la neciesa d'allò que prediquem. Perquè, mentre que els jueus demanen prodigis i els grecs volen saviesa, nosaltres prediquem escàndol per als jueus i neciesa per a les altres nacions" (1 Co 1, 18-23).

Les primeres comunitats cristianes, a les quals sant Pau s'adreça, saben molt bé que Jesús ja ha ressuscitat i viu; l'apòstol vol recordar, no sols als Corintis o als Gàlates, sinó a tots nosaltres, que el Ressuscitat continua essent sempre Aquell que va ésser crucificat. L'«escàndol» i la «neciesa» de la creu radica precisament en el fet que allà on tan sols sembla haver-hi fracàs, dolor, derrota... precisament està tot el poder de l'amor il·limitat de Déu, perquè la creu és expressió d'amor i l'amor és

el poder veritable que es revela justament en aquesta aparent debilitat. Per als jueus la creu és *skandalon* , és a dir, trampa o pedra d'ensopegada: sembla obstaculitzar la fe de l'israelita piadós, que no troba res semblant en les Sagrades Escripures.

Sant Pau, amb gran valentia, sembla dir aquí que l'aposta és molt alta: per als jueus, la creu contradiu l'essència de Déu, que es va manifestar amb signes prodigiosos. Per tant, acceptar la creu de Crist significa realitzar una conversió profunda en la manera de relacionar-se amb Déu. Si el motiu de rebuig de la creu per als jueus es troba en la Revelació, és a dir, en la fidelitat al Déu dels seus pares, per als grecs o als pagans, el criteri de judici per oposar-se a la creu és la raó. En efecte, per a aquests últims la creu és neciesa, literalment insípidesa, un aliment sense sal; per

tant, més que un error, és un insult al bon sentit.

El mateix sant Pau, moltes vegades, va patir l'experiència amarga del rebuig de l'anunci cristià considerat "insípid", irrellevant, ni tan sols digne d'ésser pres en compte en el pla de la lògica racional. Per als qui, com els grecs, veien la perfecció en l'esperit, en el pensament pur, ja era inacceptable que Déu es fes home, submergint-se en tots els límits de l'espai i del temps. Per tant, era totalment inconcebible creure que un Déu pogués acabar a una creu.

I aquesta lògica grega és també la lògica comuna del nostre temps. El concepte d '*apátheia* , indiferència, com a absència de passions en Déu, com hauria pogut comprendre un Déu fet home i derrotat, que fins i tot hauria recuperat després el cos per viure com ressuscitat? «Sobre això ja t'escoltarem un altre dia» (Ac. 17, 32),

li van dir despectivament els atenesos a sant Pau, en sentir-lo parlar de resurrecció dels morts. Creien que la perfecció consistia a alliberar-se del cos, concebut com una presó. Com no considerarien una aberració recuperar el cos? En la cultura antiga no semblava haver-hi espai per al missatge del Déu encarnat. Tot l'esdeveniment "Jesús de Natzaret" estava marcat per la neciesa més total i certament la creu era l'aspecte més emblemàtic.

¿Però, per què sant Pau, precisament d'això, de la paraula de la creu, va fer-ne el punt fonamental de la seva predicació? La resposta no és difícil: la creu revela "el poder de Déu" (cf. 1 Co 1, 24), que és diferent del poder humà, perquè revela el seu amor: "Perquè allò que és neciesa de Déu és més savi que els homes, i allò que és feblesa de Déu és més poderós que els homes" (1 Co 1, 25). Nosaltres, a segles de distància de sant Pau,

veiem que en la història ha vençut la creu i no la saviesa que s'oposa a la creu. El Crucificat és saviesa, perquè manifesta de debò qui és Déu, és a dir, el poder de l'amor que arriba fins la creu per a salvar l'home. Déu se serveix de modes i instruments que a nosaltres, a primera vista, ens semblen només debilitat.

El Crucificat desvela, d'una banda, la debilitat de l'home; i, d'una altra, el poder veritable de Déu, és a dir, la gratuïtat de l'amor: precisament aquesta gratuïtat total de l'amor és la saviesa veritable. Sant Pau ho va experimentar fins i tot en la seva carn, com ho testimonia en passatges diversos del seu itinerari espiritual, que s'han convertit en punts de referència precisos per a tot deixeble de Jesús: «Ell em va dir: Et basta la meua gràcia; que el meu poder es manifesta plenament en la feblesa» (2 Co 12, 9); i també: "Allò que no és res, per desposseir allò que és" (1 Co

1, 28). L'Apòstol s'identifica fins a tal punt amb Crist que també ell, fins i tot enmig de proves nombroses, viu en la fe del Fill de Déu que el va estimar i es va entregar pels seus pecats i pels de tots (cf. Ga 1, 4; 2, 20). Aquesta dada autobiogràfica de l'apòstol és paradigmàtic per a tots nosaltres.

Sant Pau va oferir una síntesi admirable de la teologia de la creu a la segona carta als Corintis (cf. 2 Co 5, 14-21), on tot està contingut en dues afirmacions fonamentals: d'una banda, Crist, a qui Déu ha tractat com a pecat en el nostre favor (v.21), va morir per tots (v. 14); d'una altra, Déu ens ha reconciliat amb Ell, no imputant-nos les nostres culpes (vv. 18-20). Per aquest "ministeri de la reconciliació" tota esclavitud ha estat ja rescatada (cf. 1 Co 6, 20; 7, 23). Aquí es veu com tot això és rellevant per a la nostra vida. També nosaltres hem d'entrar en aquest "ministeri de

la reconciliació", que suposa sempre la renúncia a la pròpia superioritat i l'elecció de la neciesa de l'amor.

Sant Pau va renunciar a la pròpia vida lliurant-se totalment al ministeri de la reconciliació, de la creu, que és salvació per a tots nosaltres. I també cal que nosaltres sabem fer això: podem trobar la nostra força en la humilitat de l'amor i la nostra saviesa en la debilitat de renunciar per entrar així en la força de Déu. Cal que tothom formi la seva vida segons aquesta saviesa veritable: no viure per a nosaltres mateixos, sinó viure en la fe en el Déu de qui tots podem dir: "Em va estimar i es va entregar ell mateix per mi".

.....

la-teologia-de-la-creu-en-la-predicacio-
de-sant-pau/ (16/08/2025)